

USNESENÍ

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche a soudců Mgr. Heleny Konečné a JUDr. Pavla Kumprechta ve věci

žalobce: L. K.

proti

žalovanému: Vězeňská služba ČR, věznice Valdice
se sídlem nám. Míru 55, Valdice

v řízení o žalobě ze dne 20. 6. 2018 na ochranu před nezákonným zásahem

takto:

I. Žaloba se odmítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou ze dne 20. 6. 2018, doručenou krajskému soudu dne 21. 6. 2018, domáhá ochrany před nezákonným zásahem žalovaného ve smyslu § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).
2. Žalobce uvedl, že pravomocným usnesením Okresního soudu v Karviné - pobočka v Havířově ze dne 22. 7. 2015, čj. 128 E 64/2015-34, soud nařídil k uspokojení pohledávky oprávněného (žalobce) výkon rozhodnutí přikázáním peněžité pohledávky, kterou má povinný P. K., nar. 20. 5. 1987, za dlužníkem povinného Vězeňská služba České republiky – věznice Valdice z důvodu úschovy a správy peněžních prostředků na účtu povinného. Za období dvou měsíců před podáním žaloby (tj. v květnu a červnu 2018) však žalovaný svévolně nevyplatil na pohledávku žalobce částku 9.213 Kč.
3. Žalobce dále uvedl, že pravomocným usnesením Okresního soudu v Pardubicích ze dne 3. 3. 2017, čj. 45 E 9/2017-18, soud nařídil k uspokojení pohledávky oprávněného (žalobce) výkon rozhodnutí přikázáním peněžité pohledávky, kterou má povinný J. T., nar. ..., za dlužníkem povinného Vězeňská služba České republiky – věznice Valdice z důvodu úschovy a správy peněžních prostředků na účtu povinného. Za období dvou měsíců před podáním žaloby však žalovaný svévolně nevyplatil na pohledávku žalobce částku 3.552 Kč.
4. Další osobou, kterou žalobce jmenoval a vůči které měl směřovat další nezákonný zásah žalovaného, byla R. K., nar. V tomto případě měl zásah spočívat ve zkrácení jejího práva na vyplacení pohledávky, kterou má vůči žalobci. Ve vztahu k ní a její pohledávce následně vzal žalobce v podání ze dne 3. 12. 2018 své návrhy zpět. Vzhledem k tomu, že žalobce může kdykoliv za řízení vzít svůj návrh zcela nebo zčásti zpět, dokud o něm

soud nerozhodne (srov. § 37 odst. 4 s. ř. s.), krajský soud se touto částí původního návrhu a žalobní argumentací ve vztahu k této osobě již dále nezabýval.

5. Žalobce zrekapituloval právní úpravu týkající se postavení žalovaného jako správního orgánu a právní úpravu dopadající na srážky k úhradě nákladů výkonu trestu odnětí svobody, zejména poukázal na ustanovení § 25 odst. 4 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o výkonu trestu odnětí svobody“), provedl výklad tohoto ustanovení ve vztahu k rozdělení odsouzeným zaslaných peněz na dvě poloviny a režim jejich použití, vznesl námitky proti ustanovení § 18 odst. 3 nařízení Generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 43/2010, o postupu při rozúčtování odměn osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody a v ústavu zabezpečovací detence zaměstnány, o úhradě nákladů spojených s výkonem vazby a trestu odnětí svobody a o evidenci finančních prostředků obviněných a odsouzených (dále také jen „nařízení GR VS č. 43/2010“), a v této souvislosti poukázal na nález Ústavního soudu ze dne 6. 4. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1351/16. Podrobně rozvedl i svou argumentaci, proč dle jeho názoru postupuje žalovaný při nakládání s předmětnými peněžními prostředky a při výkladu příslušných ustanovení nesprávně. Poukázal i na některé rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové, zejména pak na usnesení ze dne 14. 5. 2018, čj. 26 Co 140/2018-52, v němž se krajský soud zabýval výkladem § 25 zákona o výkonu trestu odnětí svobody. Má zato, že polovina přijatých peněz P. K. a J. T. je splatná na jeho pohledávky v okamžiku připsání peněz na účty obou povinných, avšak žalovaný v rozporu s ustanovením § 314a odst. 2 o. s. ř. tyto postižené poloviny žalobci nevypláčí.
6. Z uvedených důvodů žalobce žádal, aby soud vydal rozsudek, kterým by určil, že *„zásah žalované, spočívající v nevyplacení částky 9.213 Kč z peněžních prostředků P. K., nar. ..., na pohledávku žalobce, je zásahem nezákonným“*.
7. Dále žalobce žádal, aby soud určil, že *„zásah žalované, spočívající v nevyplacení částky 3.552 Kč z peněžních prostředků J. T., nar. ..., na pohledávku žalobce, je zásahem nezákonným“*.
8. Žalobce současně žádal, aby soud zakázal žalovanému vytvářet jakékoliv omezení pro výkon rozhodnutí příkázáním jiné peněžité pohledávky a aby zakázal žalovanému, aby nezákonné zásahy opakoval nebo v nich pokračoval.
9. Dne 13. 9. 2018 obdržel krajský soud další podání nazvané Doplnění žalob (vedených u zdejšího krajského soudu). Žalobce zopakoval svou již dříve uvedenou argumentaci a doplnil ji poukazem na usnesení Okresního soudu v Karviné – pobočka v Havířově ze dne 27. 6. 2018, čj. 128 E 64/2015-270, kterým byl zamítnut návrh povinného K. na zastavení výkonu rozhodnutí. Žalobce poukázal také na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2017, čj. 6 As 317/2017-38. Podle žalobce nejsou jeho pohledávky proti P. K. a J. T. pohledávkami vyjmenovanými v § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody a v evidenci žalovaného jsou u povinných jedinými pohledávkami. Pro tyto pohledávky se tak provádí srážky z druhé poloviny přijatých peněz z tzv. podúctu „O“, a to tak, aby ze součtu všech přijatých částek v kalendářním měsíci byla povinnému ponechána částka 100 Kč na podúctu „O“. Zůstatek této poloviny přijatých peněz je žalovaný povinen vyplatit žalobci.
10. Žalobce současně změnil návrh výroku rozsudku tak, že žádal, aby byl žalovaný povinen zaplatit žalobci na pohledávku proti povinnému P. K. částku rovnající se polovině součtu

přijatých částek v kalendářním měsíci, ke kterému se každá žaloba vztahuje, zkrácenou o 100 Kč. Pokud jde o druhého povinného, žalobce žádal, aby byl žalovaný povinen zaplatit žalobci na pohledávku proti povinnému J. T. částku rovnající se polovině součtu přijatých částek v kalendářním měsíci, ke kterému se každá žaloba vztahuje, zkrácenou o 100 Kč.

11. V dalším podání ze dne 3. 12. 2018 (nazvaném Replika žalobce) podaném jako jedno podání současně do několika souběžně probíhajících věcí uváděl žalobce bez rozlišení skutečnosti týkající se různých jeho případů včetně odkazů na judikaturu, konkrétně na rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 7. 11. 2018, čj. 57 A 95/2018-51, vydaný ve věci žaloby na ochranu před nezákonným zásahem spočívajícím v nesprávném provádění srážek z účtu dlužníka žalobce (J. T.) zřízeného a vedeného Vězeňskou službou. Žalobce zopakoval, že jeho pohledávky nespádají pod § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody, proto je žalovaný povinen provádět srážky ve prospěch žalobce z druhé poloviny přijatých peněz povinných, kde povinným zůstane ponechána částka 100 Kč. Pokud žalovaný prováděl srážky ve prospěch žalobce z první poloviny přijatých peněz povinného P. K., ze které nejdříve srazil částku 1.500 Kč na náklady výkonu trestu odnětí svobody, a zbytek vyplatil žalobci, namísto aby srážku provedl z druhé poloviny, kde měla být povinnému ponechána částka 100 Kč, jedná se o nezákonný zásah žalovaného do práva žalobce na vyplacení jeho pohledávky. Pokud žalovaný od října 2017 přestal provádět srážky ve prospěch žalobce z peněžních prostředků povinného P. K. a povinného J. T. s odůvodněním, že pohledávky žalobce nespádají pod pohledávky uvedené v § 25 odst. 4 zákona č. 169/1999 Sb., jedná se o nezákonný zásah do práva žalobce na vyplacení jeho pohledávek.
12. Žalobce zároveň znovu změnil u všech žalob dotčených předmětným podáním návrh výroku rozsudku tak, že požadoval, aby soud „určil, že zásah žalované spočívající v neprovádění srážek z účtu povinného P. K. a z účtu J. T., zřízeného a vedeného Vězeňskou službou České republiky, věznicí Valdice, na uspokojení pohledávek žalobce v rozsahu jdoucím do poloviny finančních prostředků přijatých na účet povinných, která není určena na uspokojení pohledávek uvedených v § 25 odst. 4 zákona č. 169/1999 Sb., je nezákonný“ (poznámka soudu: poukaz na pohledávku žalobce proti J. T. a navržený petit vztahující se k této pohledávce se týkají jiných věcí žalobce vedených souběžně u zdejšího soudu). Dále žalobce požadoval, aby soud „Vězeňské službě České republiky, věznicí Valdice, zakázal pokračovat v porušování žalobcova práva na uspokojení vykonatelných pohledávek, spočívajících v neprovádění srážek z účtů povinných zřízených a vedených Vězeňskou službou České republiky, věznicí Valdice, na uspokojení pohledávek žalobce v rozsahu jdoucím do poloviny finančních prostředků přijatých na účty povinných, která není určena na uspokojení pohledávek uvedených v § 25 odst. 4 zákona č. 169/1999 Sb.“. Závěrem žalobce požadoval, aby mu žalovaný zaplatil náklady řízení paušálně stanovené vyhl. Ministerstva spravedlnosti č. 254/2015 Sb.
13. V dalším doplnění žalob (jako jedno podání současně do několika souběžně probíhajících věcí) došlém krajskému soudu dne 22. 1. 2019 žalobce v zásadě znovu zopakoval svou argumentaci a navrhl změnu výroku rozhodnutí tak, že požadoval, aby soud „určil, že zásah žalované, kterým brání dlužníku povinných P. K., nar. ..., a J. T., nar. ..., provádět srážky z jejich příjmů na pohledávky žalobce je zásahem nezákonným“ a žádal, aby soud „zakázal žalované pokračovat v nezákonném zásahu, kterým brání dlužníku povinných P. K., nar. ..., a J. T., nar. ..., provádět srážky z jejich peněžních prostředků na úhradu pohledávek

žalobce“. Zároveň žalobce uvedl, že požaduje náhradu nákladů řízení za každé podání složené z poštovného 19 Kč a obálky 1 Kč.

14. V dalším doplnění žalob došlém krajskému soudu dne 29. 1. 2019 žalobce k již dříve uváděné argumentaci ještě doplnil, že žalovaný je zřizovatelem účtu povinného a jako správní orgán tento účet vede a spravuje peněžní prostředky na něm, které jsou vlastnictvím povinného. Žalovaný tak není dlužníkem povinných P. K. ani J. T., ale je v obdobném, resp. stejném postavení jako peněžní ústav vůči povinnému a oprávněnému, v jehož prospěch je prováděn výkon rozhodnutí příkazáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu. V těchto věcech je proto označení žalovaného jako „dlužníka povinného“ přepjatým formalismem. Závěrem žalobce uvedl, že na nákladech řízení požaduje částku stanovenou paušálně vyhláškou č. 254/2015 Sb., tj. 300 Kč za jeden úkon.
15. Ve vyjádření k žalobě žalovaný pro účely povahy žalobcem napadené činnosti žalovaného poukázal na úpravu výkonu trestu odnětí svobody v trestním zákoníku, trestním řádu a podrobnou úpravu podmínek výkonu trestu odnětí svobody ve speciálním zákoně, tj. zákoně o výkonu trestu odnětí svobody, vyhl. č. 10/2000 Sb., o srážkách z odměny osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnány, o výkonu rozhodnutí srážkami z odměny těchto osob a chovanců zvláštních výchovných zařízení a o úhradě dalších nákladů (dále jen „vyhl. č. 10/2000 Sb.“), a nařízení GŘ VS č. 43/2010, o postupu při rozúčtování odměn osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody a v ústavu zabezpečovací detence zaměstnány, o úhradě nákladů spojených s výkonem vazby a trestu odnětí svobody a o evidenci finančních prostředků obviněných a odsouzených.
16. Žalovaný konstatoval, že žalobcem uváděný odsouzený P. K. je příjemcem invalidního důchodu, který pobírá ve výši 6.142 Kč. Usnesením Okresního soudu v Karvině - pobočka v Havířově ze dne 22. 7. 2015, čj. 128 E 64/2015-34, soud nařídil podle vykonatelného platebního rozkazu Okresního soudu v Mostě ze dne 27. 1. 2003, čj. 23 Ro 3003/2002-9, k uspokojení nepřednostní pohledávky oprávněného (žalobce) výkon rozhodnutí příkazáním peněžité pohledávky, kterou má povinný P. K. za dlužníkem povinného Vězeňská služba ČR - věznice Valdice z důvodu úschovy a správy peněžních prostředků na účtu povinného. Žalobcem uváděný odsouzený J. T. je rovněž příjemcem invalidního důchodu, a to ve výši 4.529 Kč. Usnesením Okresního soudu v Pardubicích ze dne 3. 3. 2017, čj. 45 E 9/2017-18, soud nařídil podle vykonatelného platebního rozkazu Okresního soudu v Pardubicích ze dne 24. 10. 2016, čj. 123 C 41/2016-14, k uspokojení pohledávky oprávněného (žalobce) výkon rozhodnutí příkazáním peněžité pohledávky, kterou má povinný J. T. za dlužníkem povinného Vězeňská služba ČR - věznice Valdice z důvodu úschovy a správy peněžních prostředků na účtu povinného.
17. Dále žalovaný uvedl, že odsouzený P. K. má vedeny v evidenci žalovaného další pohledávky srážkami ze mzdy, srážky ze mzdy však nejsou prováděny, neboť není ve výkonu trestu pracovně zařazen. V současné době je v evidenci věznice u tohoto odsouzeného vedena jediná exekuce, a to výkon rozhodnutí příkazáním peněžité pohledávky ve prospěch žalobce jako oprávněného. Dne 12. 4. 2018, 15. 5. 2018 i 19. 6. 2018 zaslala Česká správa sociálního zabezpečení P. K. do věznice invalidní důchod ve výši 6.142 Kč, tato částka byla vždy převedena na jeho účet vedený věznicí a rozdělena v souladu s § 18 odst. 2 nařízení GŘ VS č. 43/2010 na dvě poloviny (jedna polovina na konto „O“, druhá polovina na konto „R“). Z konta s označením „R“ bylo dne 14. 5. 2018

- a 14. 6. 2018 srážkou z přijatých peněz uhrazeno 1.500 Kč na náklady výkonu trestu za období 4 - 2018 a 5 - 2018. Peníze přijaté dne 19. 6. 2018 byly rozúčtovány až dne 13. 7. 2018, tj. po podání žaloby.
18. Stejně tak odsouzený J. T. má vedeny v evidenci žalovaného další pohledávky srážkami ze mzdy, srážky ze mzdy však nejsou prováděny, neboť není ve výkonu trestu pracovně zařazen. V evidenci věznice u tohoto odsouzeného není tato exekuce, tj. výkon rozhodnutí příkazáním peněžité pohledávky ve prospěch žalobce jako oprávněného, jediná, neboť má nařízené i další exekuce. Dne 24. 4. 2018 zaslala Česká správa sociálního zabezpečení J. T. do věznice částku 4.529 Kč, která byla převedena na jeho účet vedený věznicí a rozdělena v souladu s § 18 odst. 2 nařízení GŘ VS č. 43/2010 na dvě poloviny (jedna polovina na konto „O“, druhá polovina na konto „R“). Z konta s označením „R“ bylo dne 14. 5. 2018 srážkou z přijatých peněz uhrazeno 1.500 Kč na náklady výkonu trestu za období 4 - 2018. Dále byla z jeho konta „R“ převedena na konto „E“ částka 764 Kč, která byla odeslána na další exekuci. Odsouzený J. T. následně byl dne 15. 5. 2018 trvale přemístěn k dalšímu výkonu trestu odnětí svobody do věznice Ostrov nad Ohří a není tak v působnosti věznice Valdice.
19. K vykonatelnosti rozhodnutí ředitele věznice o uložení povinnosti uhradit neuhrazené náklady výkonu trestu odnětí svobody žalovaný uvedl, že i kdyby P. K. a J. T. podali stížnost proti danému rozhodnutí, tak tato případná stížnost nemá podle § 9 odst. 2 vyhl. č. 10/2000 Sb. odkladný účinek.
20. Žalovaný dále poukázal na ustanovení § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody a jím stanovené omezení dispozice odsouzeného s penězi zaslanými mu do věznice v případě, kdy má neuhrazené pohledávky, jejichž výčet je v tomto ustanovení uveden. K tomu žalovaný dále uvedl, že v souvislosti s nálezem Ústavního soudu ze dne 6. 4. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1351/16, bylo přijato metodické doporučení pro organizační jednotky vězeňské služby (věznice) ke sjednocení aplikace ustanovení § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody. V návaznosti na ně žalovaný opětovným posouzením usnesení Okresního soudu v Karviné - pobočka v Havířově ze dne 22. 7. 2015, čj. 128 E 64/2015-34, a unesením Okresního soudu v Pardubicích ze dne 3. 3. 2017, čj. 45 E 9/2017-18, zjistil, že se nejedná o pohledávky dle ustanovení § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody.
21. Žalovaný je toho názoru, že při rozúčtování peněz zaslaných do věznice Českou správou sociálního zabezpečení P. K. i J. T. a při dalším nakládání s nimi postupoval v souladu s ustanovením § 25 odst. 1 věty první a § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody ve spojení s § 5 odst. 1 a § 18 nařízení GŘ VS č. 43/2010 i v souladu s nálezem Ústavního soudu ze dne 6. 4. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1351/16. Má zato, že při předepisování úhrady nákladů výkonu trestu odsouzenému P. K. i J. T. a při vydávání rozhodnutí ředitele věznice Valdice o stanovení povinnosti jejich úhrady postupoval v souladu s § 35 odst. 1 a 2 písm. a) zákona o výkonu trestu odnětí svobody a podle § 8 odst. 2 a 4 a § 9 vyhl. č. 10/2000 Sb. Závěrem proto žalobu označil za nedůvodnou a navrhl její zamítnutí.
22. Krajský soud se zabýval podanou žalobou v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu třetího soudního řádu správního. O věci samé rozhodl bez jednání, neboť žalobce i žalovaný k takovému projednání věci udělili souhlas dle § 51 odst. 1 s. ř. s.

23. Z předloženého správního spisu vyplynulo a mezi účastníky není sporné, že P. K. je příjemcem invalidního důchodu a že Česká správa sociálního zabezpečení mu zaslala dne 12. 4. 2018, 15. 5. 2018 i 19. 6. 2018 do věznice invalidní důchod v částce 6.142 Kč, která byla vždy převedena na jeho účet vedený věznicí a rozdělena na dvě poloviny (jedna polovina převedena na konto „O“, druhá polovina na konto „R“). Dne 14. 5. 2018 vydal ředitel věznice Valdice rozhodnutí čj. VS88141900001/05/18-22/NVTD/2, a dne 14. 6. 2018 čj. VS88141900001/06/18-22/NVTD/2, kterými na základě § 35 odst. 1 zákona o výkonu trestu odnětí svobody uložil P. K. povinnost uhradit neuhrazené náklady výkonu trestu odnětí svobody za období 4 - 2018 a 5 - 2018 vždy ve výši 1.500 Kč. V den vydání rozhodnutí byla provedena i srážka ve výši 1.500 Kč z konta „R“ P. K. Není sporu ani o tom, že v současné době je v evidenci věznice u tohoto odsouzeného vedena jediná exekuce, a to výkon rozhodnutí příkazáním peněžité pohledávky ve prospěch žalobce jako oprávněného.
24. Dle sdělení žalovaného byla příslušná část invalidního důchodu přijatá P. K. dne 19. 6. 2018 zaúčtována na jeho povinnost uhradit neuhrazené náklady výkonu trestu odnětí svobody dne 13. 7. 2018 (tj. po podání žaloby).
25. Z předloženého správního spisu dále vyplynulo a mezi účastníky není sporné, že J. T. je rovněž příjemcem invalidního důchodu a že Česká správa sociálního zabezpečení mu zaslala dne 24. 4. 2018 do věznice částku 4.529, která byla převedena na jeho účet vedený věznicí a rozdělena na dvě poloviny (jedna polovina převedena na konto „O“, druhá polovina na konto „R“). Dne 14. 5. 2018 ředitel věznice Valdice vydal rozhodnutí čj. VS 78500900001/05/18-22/NVTD/1, kterým na základě § 35 odst. 1 zákona o výkonu trestu odnětí svobody uložil J. T. povinnost uhradit neuhrazené náklady výkonu trestu odnětí svobody za období 4 - 2018 ve výši 1.500 Kč. Téhož dne byla provedena i srážka ve výši 1.500 Kč z konta „R“ J. T.. Není sporu ani o tom, že je v evidenci věznice u tohoto odsouzeného vedeno více exekucí, mimo jiné i výkon rozhodnutí příkazáním peněžité pohledávky ve prospěch žalobce jako oprávněného.
26. Dle sdělení žalovaného byl odsouzený J. T. dne 15. 5. 2018 trvale přemístěn k dalšímu výkonu trestu odnětí svobody do věznice Ostrov nad Ohří a není tak již od této doby v působnosti věznice Valdice.
27. Krajský soud na úvod poznamenává, že žalobou stejného typu se zabýval již v rozsudku ze dne 27. 4. 2018, čj. 30 A 63/2017-51, v níž žalobce obdobně napadl postup žalovaného při provedení srážky z peněz, které P. K. obdržel ve věznici. Uvedeným rozsudkem žalobu za část žalovaného období odmítl jako opožděnou z důvodu zmeškání lhůty pro podání zásahové žaloby a za další žalované období, konkrétně za únor a březen 2017, žalobu zamítl. Stejně krajský soud postupoval i v dalších obdobných věcech (viz rozsudek ze dne 20. 12. 2018, čj. 30 A 131/2017-81, a ze dne 20. 12. 2018, čj. 30 A 143/2017-65), v nichž žalobce napadal postup žalovaného při provedení srážky z peněz P. K., nevyplacení pohledávek žalobci z peněžních prostředků vyplacených P. K., resp. neprovádění srážek z účtu P. K. ve prospěch žalobce.
28. Ke kasační stížnosti žalobce proti shora zmíněnému rozsudku krajského soudu čj. 30 A 63/2017-51, Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil rozsudkem ze dne 10. 1. 2019, čj. 1 As 202/2018-33 (všechny zde citované rozsudky Nejvyššího správního soudu jsou dostupné na www.nssoud.cz), a současně žalobu na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného odmítl, když dospěl k závěru, že ve věci mělo dojít

k odmítnutí návrhu pro nedostatek aktivní legitimace žalobce, nikoliv k zamítnutí žaloby. Uvedl, že tvrzený zásah žalovaného zjevně směřoval pouze do práv žalobceva spoluvězně jako vlastníka finančních prostředků spravovaných žalovaným, žaloba proto měla být krajským soudem odmítnuta pro nedostatek podmínek řízení zjevný na první pohled z tvrzení v žalobě. Nejvyšší správní soud odmítl rovněž argumentaci žalobce, že se ho jakožto věřitele zásah přímo dotýká, a konstatoval, že ze zákona o výkonu trestu odnětí svobody a prováděcích předpisů vyplývá, že žalovaný vystupuje (vůči žalobcovu spoluvězni) toliko jako správce peněžních prostředků jejich vlastníka v průběhu trestu odnětí svobody. Jedná se o činnost ve vztahu k vlastníku finančních prostředků, která musí být vykonávána s ohledem na jeho oprávněné zájmy, nikoliv v přímém vztahu k případným věřitelům. Žádný z věřitelů vlastníka těchto finančních prostředků tak nemá oprávnění podat vůči žalované zásahovou žalobu, neboť k nim věznice jako správkyně majetku nemá žádný vztah.

29. Dále je nutno podotknout, že Nejvyšší správní soud i v usnesení ze dne 6. 2. 2019, čj. 9 As 427/2018-20, v obdobné věci, v níž žalobce pro kasační řízení žádal o ustanovení zástupce, označil kasační stížnost za zjevně neúspěšný návrh, neboť žalobce (jako stěžovatel) brojil proti postupu žalovaného, který pojmově, a to zcela zjevně a nepochybně, nemůže být zásahem ve smyslu § 82 s. ř. s. K argumentaci žalobce, že žalovaný je zřizovatelem účtu povinného a jako správní orgán tento účet vede a spravuje prostředky na něm, a proto že je nevyplacení pohledávky žalobci z tohoto účtu aktem správního orgánu, Nejvyšší správní soud současně konstatoval, že *„žalovaný při provádění soudem nařízeného výkonu rozhodnutí k vymožení soukromoprávní pohledávky stěžovatele jako oprávněného vůči odsouzenému jako povinnému nemá ve vztahu k stěžovateli postavení správního orgánu, ale ‘pouze’ dlužníka povinného (odsouzeného) ve smyslu § 312 a násl. zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů. Tato argumentace proto nemůže nic změnit na závěru, že stěžovatelova kasační stížnost (jakož i žaloba) je zjevně neúspěšným návrhem.“*
30. Krajský soud proto při řešení této věci vycházel rovněž ze shora uvedených názorů Nejvyššího správního soudu.
31. Žalobce i v nyní projednávané věci napadl postup žalovaného žalobou proti nezákonnému zásahu. Soudní ochrany proti nezákonnému zásahu se lze ve správním soudnictví domáhat v řízení podle ustanovení § 82 a násl. s. ř. s., které stanoví, že *„každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen “zásah”) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, se může žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný“* (podtržení doplněno krajským soudem).
32. Pod pojmem „zásah“ se rozumí velké množství faktických činností správních orgánů, ke kterým jsou různými zákony oprávněny. Jedná se obecně o úkony, které nejsou činěny formou rozhodnutí, ale přesto jsou závazné pro osoby, vůči nimž směřují. Tyto osoby jsou povinny na jejich základě něco konat, nějaké činnosti se zdržet nebo nějaké jednání strpět, a to na základě jak písemného, tak i faktického pokynu či příkazu. Při nedodržení zákona nebo překročení jeho rámce, by se mohlo jednat o nezákonný zásah.
33. Nejvyšší správní soud ve shora citovaném rozsudku čj. 1 As 202/2018-33, tj. v obdobné žalobcově věci, s poukazem na rozsudek ze dne 21. 11. 2017, čj. 7 As 153/2015-160,

připomněl, že „pokud je zjevné a nepochybné, že jednání popsané v žalobě nemůže být vzhledem ke své povaze, povaze jeho původce či jiným okolnostem „zásahem“ ve smyslu legislativní zkratky v § 84 s. ř. s., i kdyby byla tvrzení žalobce pravdivá, musí být taková žaloba odmítnuta podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., jelikož chybí podmínka řízení spočívající v přípustitelném (plausibilním) tvrzení nezákonného zásahu.“

34. V daném případě žalobce podal žalobu na ochranu před nezákonným zásahem, který měl spočívat v nevyplacení částky 9.213 Kč z peněžních prostředků P. K. na pohledávku žalobce a v nevyplacení částky 3.552 Kč z peněžních prostředků J. T. na pohledávky žalobce. Současně žádal, aby soud zakázal žalovanému vytvářet jakékoliv omezení pro výkon rozhodnutí příkázáním jiné peněžité pohledávky. Žalobce následně formuloval jako nezákonné další zásahy žalovaného, které promítl do změny žalobního petitu, to však provedl až po uplynutí zákonné dvouměsíční lhůty pro podání žaloby (k tomu viz níže).
35. Krajský soud konstatuje, že v daném případě je zjevné, že jednání popsané v žalobě nemůže být vzhledem ke své povaze „zásahem“ ve smyslu legislativní zkratky v ustanovení § 82 s. ř. s. Žalobcem tvrzené zásahy se totiž dotýkaly primárně práv P. K. a J. T., srážek prováděných žalovaným z jejich finančních prostředků a nakládání s nimi. Skutečnost, že tím byl následně dotčen i žalobce, neboť se jednalo o finanční prostředky, které měly být postiženy výkonem rozhodnutí v jeho prospěch, nepředstavuje přímé dotčení právní sféry žalobce. Podle § 2 s. ř. s. je úkolem soudů ve správním soudnictví poskytovat ochranu veřejným subjektivním právům fyzických a právnických osob, nikoli provádět jakýsi všeobecný dozor nad činností orgánů veřejné správy. Jak zdůraznil Nejvyšší správní soud (viz shora), žalovaný vystupuje (vůči žalobcovým spoluvězňům) pouze jako správce peněžních prostředků jejich vlastníka v průběhu trestu odnětí svobody a jedná se tak o činnost ve vztahu k vlastníku finančních prostředků, která musí být vykonávána s ohledem na jeho oprávněné zájmy, nikoliv v přímém vztahu k případným věřitelům. Žalovaný při provádění soudem nařízeného výkonu rozhodnutí k vymožení soukromoprávní pohledávky žalobce jako oprávněného vůči odsouzenému jako povinnému nemá ve vztahu k žalobci postavení správního orgánu, ale pouze „dlužníka“ povinného (odsouzeného) ve smyslu § 312 a násl. občanského soudního řádu.
36. Tvrzený zásah tedy není způsobilý zasáhnout do veřejných subjektivních práv žalobce (přímo), jak požaduje zákon (§ 82 s. ř. s.). Nebyl učiněn žádný úkon vůči žalobci, který by jej zavázal něco konat, nějaké činnosti se zdržet nebo nějaké jednání strpět. Faktické jednání žalovaného tedy nelze hodnotit jako „zásah“ směřující přímo proti žalobci nebo že v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo. I kdyby byl zásah správního orgánu nezákonný, soudní ochrany se nemůže domáhat každý, ale pouze ten, kdo byl tímto zásahem přímo zkrácen na svých právech a zásah byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo.
37. Na uvedených závěrech nemohou nic změnit ani žalobcem v jeho podáních odkazovaná rozhodnutí krajského soudu, Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu, která se zabývají výkladem právní úpravy vztahující se k povinnosti odsouzených hradit náklady výkonu trestu odnětí svobody. Z těchto rozhodnutí totiž nelze dovodit, že by odsouzený (zde žalobce) byl aktivně legitimován k podání žaloby na ochranu před nezákonným zásahem, který má spočívat ve způsobu provádění srážek z peněžních prostředků jiného odsouzeného na úhradu jeho nákladů výkonu trestu odnětí svobody ani při nakládání s jeho peněžními prostředky.

38. Pro úplnost krajský soud dodává, že označení zásahu, tj. konkretizace úkonu správního orgánu, proti němuž se žalobce domáhá ochrany, je jednou ze základních náležitostí žaloby (§ 84 odst. 3 s. ř. s.). Pokud je provedena zásadní změna oproti původnímu žalobnímu návrhu uplatněnému v zákonné dvouměsíční lhůtě pro podání zásahové žaloby (jak tomu bylo v daném případě), přičemž nejde o modifikaci, která by souvisela se změnou skutkového stavu nastalého v mezidobí, ani v důsledku chování žalovaného po podání žaloby, nelze k takové změně přihlížet. V daném případě byly v pozdějších podáních žalobce označení žalovaného zásahu a požadavek na výrok rozhodnutí převážně zásadně odlišné od původního označení a návrhu (jako nezákonný zásah jsou označeny jiné úkony žalovaného), šlo by tak o návrh zcela nový.
39. Navíc nutno zdůraznit, že žalobcem postupně provedené shora specifikované změny v označení žalovaného zásahu a žalobního petitu, které učinil ve svých podáních v průběhu řízení, by na věci s ohledem na výše uvedené závěry Nejvyššího správního soudu ani nemohly nic změnit.
40. S ohledem na shora uvedené proto krajský soud žalobu odmítl v souladu s ustanovením § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.
41. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, který o ní také rozhoduje.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Hradec Králové 15. března 2019

JUDr. Jan Rutsch v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení: R. V.